

Постанова

Іменем України

16 жовтня 2023 року

м. Київ

справа № 718/209/23

провадження № 61-11879св23

Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду: Крата В. І. (суддя-доповідач), Дундар І. О., Краснощоківа Є. В.,

учасники справи:

позивач - ОСОБА_1 ,

відповідач - Ставчанська сільська рада Чернівецького району Чернівецької області,

розглянув у попередньому судовому засіданні у порядку письмового провадження без повідомлення учасників справи касаційну скаргу Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області на постанову Чернівецького апеляційного суду від 13 липня 2023 року в складі колегії суддів: Одинака О. О., Лисака І. Н., Половінкіної Н. Ю.,

Історія справи

Короткий зміст позову

У січні 2023 року ОСОБА_1 звернувся з позовом до Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області про визнання дій незаконними та зобов'язати поновити нарахування середнього заробітку.

Позов мотивований тим, що ОСОБА_1 перебуває у трудових відносинах з відповідачем, є педагогічним працівником.

З 03 березня 2022 року позивач знаходиться на військовій службі у військовій частині НОМЕР_1 .

На підставі пункту 1 розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області від 19 липня 2022 року № 14-ОС, виконуючому обов'язки директора комунального закладу

«Ставчанська школа мистецтв» ОСОБА_1 з 19 липня 2022 року припинено нарахування та виплату середнього заробітку у зв'язку із змінами, внесеними до частини 3 [статті 119 КЗпП України](#).

Позивач вважав, що йому підлягає виплаті середньомісячній заробіток на час мобілізації, оскільки він є педагогічним працівником.

ОСОБА_1 просив:

визнати протиправними дії Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області;

скасувати розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області від 19 липня 2022 року № 14-ОС про припинення нарахування та виплати середнього заробітку ОСОБА_1, виконуючого обов'язки директора комунального закладу «Ставчанська школа мистецтв», з 19 липня 2022 року;

зобов'язати поновити нарахування і виплату з моменту припинення, як мобілізованому на особливий період педагогічному працівнику, виплату середньомісячної заробітної плати виконуючого обов'язки директору Ставчанської школи мистецтв та за сумісництвом викладачу ОСОБА_1.

Короткий зміст судового рішення суду першої інстанції

Рішенням Кіцманського районного суду Чернівецької області в складі судді: Мінів О. І. від 11 квітня 2023 року в задоволенні позову ОСОБА_1 відмовлено.

Рішення суду першої інстанції мотивоване тим, що:

згідно з частиною другою [статті 39 Закону № 2232-ХІІ](#) громадяни України, призвані на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або прийняті на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, користуються гарантіями, передбаченими частинами 3, 4 [статті 119 Кодексу законів про працю України](#), а також частиною першою [статті 51](#), частиною п'ятою [статті 53](#), частиною другою [статті 57](#), частиною п'ятою [статті 61 Закону України «Про освіту»](#);

частиною 3 [статті 119 КЗпП](#) (у редакції, що діяла до 19 липня 2022 року) передбачено, що за працівниками, призваними на строкову військову службу; військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток на підприємстві, в установі,

організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб - підприємців, у яких вони працювали на час призову;

[Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин»](#) внесено зміни та у частині третій статті 119: слова «зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток» замінено словами «зберігаються місце роботи і посада». [Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин»](#) прийнятий Верховною Радою України 01 липня 2022 року, набрав чинності 19 липня 2022 року, отже з 19 липня 2022 року частина 3 [статті 119 КЗпП України](#) діє в наступній редакції: за працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи і посада на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб - підприємців, у яких вони працювали на час призову. Таким працівникам здійснюється виплата грошового забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України відповідно до [Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»](#);

твердження позивача, що за працівниками, призваними на військову службу до набрання чинності [Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин»](#), слід зберігати середній заробіток та місце роботи є помилковими. З урахуванням того, що Прикінцевими та перехідними положеннями Закону №3252 не визначено особливостей застосування норм частини 3 [статті 119 КЗпП](#), то з дня набрання чинності Законом № 3252 за працівниками, призваними (прийнятими) на військову службу до дня набрання чинності [Законом № 2352](#) слід зберігати лише місце роботи і посаду. Відтак, із моменту набрання чинності [Законом №2352](#) не вбачається правових підстав для продовження виплати роботодавцем середньої заробітної плати працівникам, які були призвані на військову службу до дня набрання чинності Законом. Оскільки закон не має зворотної дії в часі, обов'язок роботодавця щодо збереження за такими категоріями працівників середнього заробітку зберігається включно до дня, що передує дню набранням чинності цим Законом.

Короткий зміст постанови суду апеляційної інстанції

Постановою Чернівецького апеляційного суду від 13 липня 2023 року апеляційну скаргу ОСОБА_1, в інтересах якого діє Якубовська Г. Ф.,

задоволено частково, ішення Кіцманського районного суду Чернівецької області від 11 квітня 2023 року скасовано.

Провадження у справі за позовом ОСОБА_1 до Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області про визнання протиправними дій Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області закрито.

Позов ОСОБА_1 до Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області про скасування розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області, зобов'язання поновити нарахування і виплату середнього заробітку задоволено.

Скасовано розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області від 19 липня 2022 року №14-ОС «Про припинення збереження середнього заробітку ОСОБА_3».

Зобов'язано Ставчанську сільську раду Чернівецького району Чернівецької області поновити нарахування і виплату попереднього середнього заробітку ОСОБА_1, який проходить військову службу за призовом, з моменту припинення таких виплат.

Вирішено питання про розподіл судових витрат.

Постанова апеляційного суду мотивована тим, що:

у цій справі порушенням права, на яке посилається позивач, є невиконання середнього заробітку особі, яка проходить військову службу за призовом під час мобілізації, тож ефективним способом захисту порушеного права є зобов'язання відповідача відновити нарахування і виплату попереднього середнього заробітку позивача. Отже, позовна вимога в частині визнання протиправними дій Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області не підлягає судовому розгляду, а питання правомірності чи неправомірності відповідних дій Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області підлягають з'ясуванню в межах розгляду вимог про скасування розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області про припинення нарахування та виплати середнього заробітку та зобов'язання поновити вказані нарахування та їх виплату. Такий висновок узгоджується з правовою позицією, яку Верховний Суд виклав у постанові від 11 січня 2022 року у справі №904/1448/20. За таких обставин провадження у справі за позовом ОСОБА_1 до Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області про визнання протиправними дій Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області підлягає закриттю на підставі пункту 1 частини 1 [статі 255 ЦПК України](#);

згідно із частиною другою [статті 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»](#) громадяни України, призвані на строкову

військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або прийняті на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, користуються гарантіями, передбаченими частиною третьою [статті 119 Кодексу законів про працю України](#), а також частиною першою статті [53](#) і частиною другою статті [57 Закону України «Про освіту»](#), частиною другою статті [44](#), частиною першою статті [54](#) і частиною третьою статті [63 Закону України «Про фахову передвищу освіту»](#), частиною другою [статті 46 Закону України «Про вищу освіту»](#);

19 липня 2022 року набрав чинності Закон України від 01 липня 2022 року № 2352-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації трудових відносин», яким, зокрема, внесено зміни до частини третьої [статті 119 Кодексу законів про працю України](#) щодо припинення збереження середнього заробітку працівникам, які призвані на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення.

натомість частиною другою [статті 57 Закону України «Про освіту»](#) за педагогічними та науково-педагогічними працівниками на період проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період зберігається попередній середній заробіток. Будь-яких змін до [Закону України «Про освіту»](#) щодо припинення збереження попереднього середнього заробітку працівникам, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації або військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, не внесено. Отже, частина друга [статті 57 Закону України «Про освіту»](#) щодо збереження за педагогічними чи науково-педагогічними працівниками попереднього середнього заробітку на період проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, чинна і має реалізовуватися в повному обсязі. Аналогічні висновки викладені в листах Міністерства економіки України від 21 серпня 2022 року № 4711-06/60669-03 та Міністерства освіти і науки України від 06 вересня 2022 року № 1/10241-22;

згідно матеріалів справи ОСОБА_1 працював до проходження військової служби за призовом під час мобілізації виконуючим обов'язки директора комунального закладу «Ставчанська школа мистецтв», є педагогічним працівником, а тому має право на збереження попереднього середнього заробітку на період проходження військової служби за призовом під час мобілізації. Отже, розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області від 19 липня 2022 року

№14- ОС є незаконним та підлягає скасуванню, а Ставчанську сільську раду Чернівецького району Чернівецької області слід зобов'язати поновити нарахування і виплату попереднього середнього заробітку ОСОБА_1, який проходить військову службу за призовом, з моменту припинення таких виплат. Тому рішення суду першої інстанції ухвалено з порушенням норм матеріального та процесуального права і його слід скасувати. Проведення у справі за позовом ОСОБА_1 до Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області про визнання протиправними дій Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області слід закрити. Позов ОСОБА_1 до Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області про скасування розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області, зобов'язання поновити нарахування і виплату середнього заробітку слід задовольнити;

згідно квитанції від 18 січня 2023 року позивач за подання до суду позовної заяви сплатив 1073,60 грн, хоча мав сплатити 2 147,20 грн за позовні вимоги про скасування розпорядження сільського голови та зобов'язання вчинити дії, які є вимогами немайнового характеру (а.с.24). Відповідно до квитанції від 3 травня 2023 року позивач за подання до суду апеляційної скарги сплатив 1 610,40 грн, хоча мав сплатити 3 220,80 грн. Отже, з ОСОБА_1 слід стягнути судовий збір в сумі 2 684 гривні в дохід держави;

з Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області на користь ОСОБА_1 слід стягнути 5 368 грн в рахунок відшкодування судових витрат, понесених на оплату судового збору за подання до суду позовної заяви та апеляційної скарги.

згідно договору про надання правничої допомоги від 6 січня 2023 року та ордеру серії СЕ №1055541 від 23 січня 2023 року ОСОБА_1 правничу допомогу надавала адвокат Якубовська Г. Ф. (а.с.20-22). Відповідно до пункту 2.1 вказаного договору розмір оплати адвоката визначено у фіксованій сумі в розмірі 21 110 грн, яка складається з консультацій у цивільній справі - 1 200 грн, підготовка та направлення позовної заяви до суду - 3200 грн, участь у судових засіданнях - 15 700 грн. Апеляційний суд бере до уваги ту обставину, що виходячи з складових сум винагороди адвоката, загальна сума такої винагороди складає 20 100 грн, а не 21 110 грн, як зазначено у договорі про надання правничої допомоги. Відповідач заяви про зменшення судових витрат до суду не подавав. З урахуванням задоволення вимог позивача про скасування розпорядження сільського голови, зобов'язання вчинити дії та закриття провадження у справі щодо вимоги про визнання неправомірними дій, з Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області на користь ОСОБА_1 слід стягнути 13 400 грн в рахунок відшкодування судових витрат, понесених на оплату послуг з надання професійної правничої допомоги.

Аргументи учасників справи

03 серпня 2023 року Ставчанська сільська рада Чернівецького району Чернівецької області засобами поштового зв'язку подала касаційну скаргу на постанову Чернівецького апеляційного суду від 13 липня 2023 року, в якій просила:

скасувати постанову апеляційного суду;

залишити в силі рішення суду першої інстанції;

вирішити питання про розподіл судових витрат.

Касаційна скарга мотивована тим, що:

внаслідок неправильного тлумачення закону та незастосування закону, який підлягав застосуванню, а саме частини третьої [статті 119 КЗпП України](#), апеляційний суд зробив безпідставні висновки про необхідність зберігання попереднього середнього заробітку з 19 липня 2022 року за мобілізованим в. о. директором комунального закладу школи мистецтв, який також займає посаду вчителя в цій же школі (тобто, збереження середнього заробітку за посадою в. о. та викладача). З цього приводу відсутні висновки Верховного Суду щодо питання застосування частини третьої [статті 119 КЗпП України](#) з 19 липня 2022 року у подібних правовідносинах, як і відсутній висновок щодо ретроспективного застосування частини третьої [статті 119 КЗпП України](#) та частини другої [статті 57 Закону України «Про освіту»](#), з урахуванням також положень [статті 4 КЗпП України](#). Норму частини третьої [статті 119 КЗпП України](#) потрібно застосувати до спірних правовідносин, що вірно зробив суд першої інстанції;

апеляційний суд не застосував темпоральний підхід до вирішення колізії між актами законодавства та не застосував норму законодавства про працю частини третьої [статті 119 КЗпП](#), яка була прийнята пізніше норми частини другої [статті 57 Закону України «Про освіту»](#), яка не має суперечити основному трудовому закону;

апеляційний суд помилково скасував законне та обґрунтоване рішення суду першої інстанції про те, що з 19 липня 2022 року правові підстави для збереження середнього заробітку за працівником, призваним на військову службу, відсутні та не застосував норму частини третьої [статті 119 КЗпП України](#) та невірно застосував частини другої [статті 57 Закону України «Про освіту»](#) без урахування висновку щодо застосування цих норм права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Великої Палати Верховного Суду від 22 червня 2021 року у справі № 334/3161/17 щодо питання пріоритетності норм закону, при відсутності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку, а саме, що якщо [ЦК України](#) та інший нормативно-правовий акт, що має юридичну силу закону України, містять однопредметні норми, що мають різний зміст, то пріоритетними є норми [ЦК України](#), а суперечність між одночасно чинними нормами слід вирішувати на користь норми [ЦК України](#) (пункти 75-76). Тобто Велика Палата ВС висувала, що норма Кодексу превалює над однопредметною

нормою іншого нормативно-правового акта, який має юридичну силу закону України. Вказаний правовий висновок Великої Палати ВС щодо питання пріоритетності норм закону є релевантним до даних правовідносинах по справі, що переглядається та зберігає свою юридичну силу й до пріоритетності застосування норм трудового законодавства та іншого нормативно - правового акту, а саме пріоритетності частини третьої [статті 119 КЗпП України](#) перед частиною другою [статті 57 Закону України «Про освіту»](#). Тим самим, суд апеляційної інстанції в оскарженому рішенні виніс висновок, який суперечать позиції Великої Палати Верховного Суду викладеній в постанові від 22 червня 2021 року у справі № 334/3161/17 щодо питання пріоритетності норм закону викладеній в справі в подібних правовідносинах та по якій немає висновку про відступлення від нього;

апеляційний суд помилково зробив висновок, що праця виконуючого обов`язки директора школи мистецтв є педагогічною діяльністю, а тому позивач має право на збереження попереднього середнього заробітку на посаді в. о. директора, на час несення військової служби. Такі помилкові та передчасні висновки, суд апеляційної інстанції обґрунтував правовою позицією викладеною в листах Міністерства економіки України від 21 серпня 2022 року № 4711-06/60669-03 та Міністерства освіти і науки України від 06 вересня 2022 року № 1/10241-22. Однак дані висновки Міністерств застосовані апеляційним судом не є висновками Верховного Суду та мають лише рекомендаційний характер.

Аналіз касаційної скарги свідчить, що постанова апеляційного суду оскаржується в частині задоволених позовних вимог ОСОБА_1 про скасування розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області, зобов`язання поновити нарахування і виплату середнього заробітку, розподілу судових витрат. В іншій частині постанова апеляційного суду не оскаржується, а тому в касаційному порядку не переглядається.

Рух справи

Ухвалою Верховного Суду від 25 вересня 2023 року: відкрито касаційне провадження у справі у задоволенні заяви Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області про зупинення виконання постанови Чернівецького апеляційного суду від 13 липня 2023 року відмовлено.

12 жовтня 2023 року справа передана судді-доповідачу Крату В. І.

Межі та підстави касаційного перегляду

Переглядаючи у касаційному порядку судові рішення, суд касаційної інстанції в межах доводів та вимог касаційної скарги, які стали підставою для відкриття касаційного провадження, перевіряє правильність застосування судом першої або апеляційної інстанції норм матеріального чи процесуального права і не може встановлювати або (та) вважати доведеними

обставини, що не були встановлені в рішенні чи відкинуті ним, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими (частина перша [статті 400 ЦПК України](#)).

В ухвалі про відкриття касаційного провадження зазначаються підстава (підстави) відкриття касаційного провадження (частина восьма [статті 394 ЦПК України](#)).

В ухвалі Верховного Суду від 25 вересня 2023 року зазначено, що наведені у касаційній скарзі доводи містять підстави, передбачені частиною другою [статті 389 ЦПК України](#) для відкриття касаційного провадження: суд апеляційної інстанції в оскарженій постанові застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постановах Верховного Суду: від 22 червня 2021 року у справі № 334/3161/17; відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах.

Фактичні обставини

Суди встановили, шозгідно розпорядження Ставчанської сільської ради № 01-ОС від 06 січня 2021 року ОСОБА_1 призначений на посаду в. о. директора комунального закладу «Ставчанська школа мистецтв» з 11 січня 2021 року на період оголошення та проведення конкурсу.

Відповідно до розпорядження Ставчанської сільської ради №03-ОС від 03 березня 2022 року увільнено ОСОБА_1, в. о. директора комунального закладу «Ставчанська школа мистецтв», від роботи з 03 березня 2022 року у зв'язку з призовом на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період зі збереження місця роботи, посади і середнього заробітку на період проходження військової служби.

Згідно довідки № 61 військової частини НОМЕР_1 від 17 березня 2022 року солдат ОСОБА_1 перебуває на військовій службі у військовій частині НОМЕР_1 на підставі указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 69/2022 «Про загальну мобілізацію».

Відповідно до розпорядження Ставчанської сільської ради № 14-ОС від 19 липня 2022, у зв'язку із змінами до частини третьої [статті 119 КЗпП України Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 01 липня 2022 року № 2352-ІХ](#), ОСОБА_1, в. о. директору комунального закладу «Ставчанська школа мистецтв» з 19 липня 2022 року припинено нарахування та виплата середнього заробітку. В розпорядженні «Про увільнення ОСОБА_4 від роботи у зв'язку із призовом на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період» від 03 березня 2022 року №03-ОС слова «і середнього заробітку» виключити.

24 жовтня 2022 року та 11 листопада 2022 року ОСОБА_1 звертався до Ставчанської сільської ради із заявами про поновлення йому з моменту припинення, як мобілізованому на особливий період педагогічному працівнику виплату середньомісячної заробітної плати відповідно до норми закріпленої у частині 2 [статті 57 Закону України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року №2145-VIII](#).

Відповідно до листа Ставчанської сільської ради від 25 листопада 2022 року ОСОБА_1 роз'яснено підстави припинення нарахування виплат середньомісячного заробітку з 19 липня 2022 року.

Апеляційний суд встановив, що ОСОБА_1 працював до проходження військової служби за призовом під час мобілізації виконуючим обов'язки директора комунального закладу «Ставчанська школа мистецтв», є педагогічним працівником.

Позиція Верховного Суду

Касаційний суд відхиляє аргументи, які викладені в касаційній скарзі, з таких мотивів.

Законодавство про працю складається з [Кодексу законів про працю України](#) та інших актів законодавства України, прийнятих відповідно до нього ([стаття 4 КЗпП України](#)).

Положення цього [Кодексу](#) застосовуються до врегулювання відносин, які виникають у сферах використання природних ресурсів та охорони довкілля, а також до трудових та сімейних відносин, якщо вони не врегульовані іншими актами законодавства (частина перша [статті 9 ЦК України](#)).

Положення [ЦК України](#) субсидіарно застосовуються для регулювання трудових відносин, якщо вони не врегульовані іншими актами законодавствами (див. постанову Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 08 вересня 2023 року в справі № 593/1156/21 (провадження № 61-11963св23)).

Громадяни України, призвані на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або прийняті на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, **оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, користуються гарантіями**, передбаченими частиною третьою [статті 119 Кодексу законів про працю України](#), а також частиною першою статті [53](#) і **частиною другою статті [57 Закону України «Про освіту»](#)**, частиною другою статті [44](#), частиною першою статті [54](#) і частиною третьою статті [63 Закону України «Про фахову передвищу освіту»](#), частиною другою [статті 46 Закону України «Про вищу освіту»](#) (частина друга [статті 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»](#)).

Указом Президента України № 69/2022 від 24 лютого 2022 року «Про загальну мобілізацію», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про загальну мобілізацію» від 03 березня 2022 року, у зв'язку із введенням воєнного стану на території України, відповідно до Указу Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року «Про введення воєнного стану в Україні» оголошено та проводиться загальна мобілізація.

[Законом України від 01 липня 2022 року № 2352-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин»](#) (далі - Закон № 2352-ІХ), який набрав чинності з 19 липня 2022 року, внесено зміни та у частині третій [статті 119 КЗпП](#) слова «зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток» замінено словами «зберігаються місце роботи і посада».

У разі захворювання педагогічного чи науково-педагогічного працівника, яке тимчасово унеможливило виконання ним посадових обов'язків і обмежує можливість перебування у колективі осіб, які навчаються, або тимчасового переведення за цих чи інших обставин на іншу роботу чи **проходження військової служби за призовом під час мобілізації**, на особливий період, або військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період **за таким працівником зберігається попередній середній заробіток**. У разі хвороби або каліцтва попередній середній заробіток виплачується до відновлення працездатності або встановлення інвалідності (частина друга [статті 57 Закону України «Про освіту»](#)).

Обміркувавши викладене та підстави відкриття касаційного провадження, касаційний суд зауважує, що:

на рівні [КЗпП України](#) не передбачено правила про пріоритетність його норм над нормами інших законів. Правила в [статті 4 ЦК України](#), про пріоритетність його норм над приватно-правовими нормами інших законів, до вирішення колізій між [КЗпП України](#) та іншими законами не застосовується;

у частині другій [статті 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»](#) передбачені гарантії для громадян України призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, зокрема, шляхом відсилання як до частини третьої [статті 119 КЗпП України](#), так і до норм інших законів (зокрема, частина друга [статті 57 Закону України «Про освіту»](#));

[Законом № 2352-ІХ](#) не внесено зміни до інших законів, які передбачають гарантії для громадян України призваних на військову службу за призовом під час мобілізації встановлені нормами інших законів (зокрема, для педагогічних чи науково-педагогічних працівників). Тобто, для окремих категорій суб'єктів (зокрема, для педагогічних чи науково-

педагогічних працівників) призваних на військову службу за призовом під час мобілізації збережено таку гарантію як попередній середній заробіток;

в частині другій [статті 57 Закону України «Про освіту»](#) міститься спеціальна норма щодо положень частини третьої [статті 119 КЗпП України](#), оскільки поширюється на педагогічних чи науково-педагогічних працівників;

спеціальна норма (частина друга [статті 57 Закону України «Про освіту»](#)) має перевагу над загальною (частина третя [статті 199 КЗпП](#)) нормою (*lex specialis derogat generali*). Прийнята пізніше в часі загальна норма (частина третя [статті 199 КЗпП](#)) не скасовує спеціальної норми (*lex posterior generalis non derogat priori speciali*). Тому за педагогічними чи науково-педагогічними працівниками призваними на військову службу за призовом під час мобілізації зберігається попередній середній заробіток.

Кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, крім випадків, встановлених цим Кодексом (частина перша [статті 81 ЦПК України](#)).

Суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів. Жодні докази не мають для суду заздалегідь встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності. Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), який міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів) (частини перша-третья [статті 89 ЦПК України](#)).

У справі, яка переглядається, апеляційний суд встановив, що ОСОБА_1 працював до проходження військової служби за призовом під час мобілізації виконуючим обов'язки директора комунального закладу «Ставчанська школа мистецтв», є педагогічним працівником. За таких обставин, з урахуванням положень частини другої статті 39 Закону України Про військовий обов'язок і військову службу», частини другої [статті 57 Закону України «Про освіту»](#), зробив обґрунтований висновок про задоволення позовних вимог про скасування розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області, зобов'язання поновити нарахування і виплату середнього заробітку і розподілу судових витрат.

Касаційний суд відхиляє аргумент касаційної скарги про те, що у постанові Верховного Суду від 22 червня 2021 року у справі № 334/3161/17 Велика Палата висувала, що норма Кодексу превалює над однопредметною нормою іншого нормативно-правового акта, який має юридичну силу [закону України](#) і цей правовий висновок Великої Палати щодо питання пріоритетності норм [закону](#) є релевантним до правовідносин в цій справі, а саме пріоритетності частини третьої [статті 119 КЗпП України](#) перед

частиною другою [статті 57 Закону України «Про освіту»](#), оскільки на рівні [КЗпП України](#) не передбачено правила про пріоритетність його норм над нормами інших законів. Правила в [статті 4 ЦК України](#), про пріоритетність його норм над приватно-правовими нормами інших законів, до вирішення колізій між [КЗпП України](#) та іншими законами не застосовується.

Не може бути скасоване правильне по суті і законне рішення з одних лише формальних міркувань (частина друга [статті 410 ЦПК України](#)).

Правильним по суті рішення є в тому випадку, коли воно відповідає вимогам законності й обґрунтованості, оскільки порушення останніх має наслідком зміну або скасування оскарженого судового рішення. Оскаржене судове рішення належить залишати без змін за наявності незначних порушень [закону](#), які вже були усунені при розгляді справи, або ж таких, які можуть бути виправлені судом апеляційної інстанції. Правило про те, що «не може бути скасоване правильне по суті і законне рішення з одних лише формальних міркувань» стосується випадків, коли такі недоліки не призводять до порушення основних засад (принципів) цивільного судочинства (див. постанову Верховного Суду у складі Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду від 18 квітня 2022 року в справі № 522/18010/18 (провадження № 61-13667сво21)).

Хоча апеляційний суд помилково послався в постанові на листи Міністерства економіки України від 21 серпня 2022 року № 4711-06/60669-03 та Міністерства освіти і науки України від 06 вересня 2022 року № 1/10241-22, які не є регуляторами спірних відносин, проте це не вплинуло на прийняття правильного по суті та законного рішення.

Висновки за результатами розгляду касаційної скарги

Доводи касаційної скарги, з урахуванням меж касаційного перегляду, не дають підстав для висновку, що постанова апеляційного суду в оскарженій частині ухвалена без дотримання норм матеріального та процесуального права і зводяться до переоцінки доказів у справі, що знаходиться поза межами повноважень Верховного Суду. У зв'язку із наведеним, касаційний суд вважає, що: касаційну скаргу належить залишити без задоволення; постанову апеляційного суду в оскарженій частині залишити без змін; тому судові витрати покладаються на особу, яка подала касаційну скаргу.

Керуючись статтями [400](#), [401](#), [409](#), [410](#), [416 ЦПК України](#), Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду,

ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області залишити без задоволення.

Постанову Чернівецького апеляційного суду від 13 липня 2023 року в частині задоволених позовних вимог ОСОБА_1 про скасування розпорядження сільського голови Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області, зобов'язання поновити нарахування і виплату середнього заробітку, розподілу судових витрат, залишити без змін.

Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили з моменту її прийняття, є остаточною і оскарженню не підлягає.

Судді:

В. І. Крат

І. О. Дундар

Є. В. Краснощоків